

Energisystem
Matz Tapper, 08-677 27 26
matz.tapper@energiforetagen.se

Regeringskansliet
103 33 STOCKHOLM

Remiss av SOU 2018:82 Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen (Dnr. Ju2018/05292/L4)

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Inledning

Energiföretagen Sverige anser att det är positivt att den nya säkerhetsskyddslagen kompletteras med krav på ytterligare förebyggande åtgärder och att tillsynsmyndigheterna får utökade befogenheter att agera när så krävs. Förslagen har ett gott syfte. De är dock inte oproblematiske och kommer att påverka arbetsbördan och medföra ökade kostnader för berörda företag inom energibranschen.

Synpunkter

Överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet

Enligt utredningens förslag ska det göras en säkerhetsbedömning och en lämplighetsprövning innan hela eller delar av en säkerhetskänslig verksamhet överläts. Beträffande elnätsverksamhet innebär det att Svenska kraftnät, i egenskap av tillsynsmyndighet, ytterst kan besluta att överlåtelsen inte får ske om förvärvaren bedöms olämplig ur säkerhetsskyddssynpunkt. Samtidigt är Energimarknadsinspektionen (Ei) nätmyndighet enligt ellagen. I samband med en inkrämsöverlåtelse av elnätsverksamhet ska Ei pröva om förvärvaren är lämplig att bedriva sådan verksamhet. Endast om så bedöms vara fallet får nätkoncessionen överlåtas till förvärvaren. Eftersom det därmed kommer att vara två myndigheter som ska göra lämplighetsprövningar med tillämpning av olika regelverk kan det inte uteslutas att de kommer till olika slutsatser. Exempelvis att en förvärvare bedöms lämplig enligt ellagen men olämplig enligt säkerhetsskyddslagen. Någon form av koordinering av regelverken och förfarandet i samband med lämplighetsprövningarna krävs därför.

Förslagets förhållande till egendomsskyddet

Av utredningen framgår att det sannolikt kommer att vara sällsynt att förbud mot överlåtelse av säkerhetskänslig verksamhet aktualiseras. Det påpekas dock att konsekvenserna för en enskild verksamhetsutövare som berörs kan bli kännbara. Det kan ifrågasättas om det är proportionellt och förenligt med egendomsskyddet

att en drabbad verksamhetsutövare, istället för en lagstadgad rätt till ersättning, hänvisas till ersättning "ex gratia" på det sätt som utredningen föreslår.

Skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal

Utredningens förslag innebär att skyldigheten att ingå säkerhetsskyddsavtal kommer att gälla i flera situationer än vad som är fallet enligt det regelverk som träder ikraft den 1 april 2019. Grundtanken är bra, eftersom behovet av säkerhetsskydd inte är begränsat till upphandlingar och andra anskaffningar.

Det föreslagna regelverket kommer dock att innebära en ökad administration och arbetsbörda för såväl enskilda verksamhetsutövare som för deras motparter. Detta gäller inte minst sådana aktörer som är delar av större koncerner. Utredningen konstaterar också att antalet säkerhetsskyddsavtal med hög grad av sannolikhet kommer att öka. Energiföretagen ser därför en risk för ökande handläggningstider hos berörda tillsynsmyndigheter, exempelvis i samband med säkerhetsprövningar och samråd.

I sammanhanget kan noteras att ledtiderna redan idag är mycket långa när det gäller byggnation av viktig energiinfrastruktur, exempelvis elnät. Detta utgör en allt större utmaning eftersom kapacitetsbristen i delar av det svenska elnätet, som idag är en realitet, väntas öka ytterligare. Nätkoncessionsutredningen (M 2018:03) utreder för närvarande hur ledtiderna för tillståndsprocesser vid byggnation av elnät kan kortas.

Det vore mot den bakgrunden olyckligt om de nu aktuella förslagen till kompletteringar av den nya säkerhetsskyddslagen skulle medföra att Svenska kraftnäts och Säkerhetspolisens handläggningstider ökar eftersom det i förlängningen kan få konsekvenser för ledtiderna för att bygga elnät. Det är därför mycket viktigt att tillsynsmyndigheterna får tillräckliga resurser för att kunna hantera det merarbete som utredningens förslag medför.

Tillsynsmyndigheternas roll

Utredningen anser att tillsynsmyndigheternas roll bör omfatta vägledning inriktad på allmän information men däremot inte rådgivning. Det är dock vanligt att enskilda verksamhetsutövare har behov av mer stöd i säkerhetsskyddsfrågor än vad som erbjuds genom allmänt hållna vägledningar. En så grundläggande sak som att avgöra om man omfattas av regelverket eller inte är en bedömningsfråga som kan vara svår för vissa verksamhetsutövare. Den som missbedömer frågan riskerar dessutom sanktioner. Energiföretagen anser att förutsättningarna för att på ett effektivt sätt uppnå syftet med säkerhetsskyddslagstiftningen skulle öka om möjligheten till rådgivning får vara kvar.

Konsekvensanalysen

Utredningen konstaterar att dess förslag innebär en tydlig ambitionshöjning både när det gäller verksamhetsutövares interna säkerhetsskydd och i samband med att utomstående på olika sätt kopplas in i säkerhetskänslig verksamhet. Ändå har utredningen bedömt att förslagen endast innebär marginella kostnadsökningar för enskilda verksamhetsutövare. Energiföretagen menar att kostnadsökningarna för

enskilda verksamhetsutövare har underskattats, inte minst mot bakgrund av de utökade skyldigheterna att ingå säkerhetskyddsavtal. Eftersom kostnadsökningarna uppkommer på grund av åtgärder för att skydda Sveriges säkerhet, dvs ett allmänt intresse, efterlyser Energiföretagen också en närmare analys av hur de bör finansieras.

Pernilla Winnhed

VD, Energiföretagen Sverige